

аудиторією максимально реалізуючи разом з солістом художній задум твору.

Джерела

1. Кретов А.І., Новік-Кретова І.Б. Феномен піаніста-концертмейстера в соціокультурному просторі: діалог історії і сучасності / А.І.Кретов, І.Б. Новік-Кретова // Культурологічна думка. – 2017. - №2. – С.56–63.
2. Молчанова Т. О. Мистецтво піаніста-концертмейстера: навч. посіб. / Т. Молчанова. — Львів: ДМА, 2001. — 215 с.

УДК 781.5:[78.08-047.44](043.2) Д39

Буркало Степан Михайлович,
Мукачівський державний університет
м. Мукачево, Україна
Буркало Наталія Людвиківна,
гуманітарно-педагогічний коледж
Мукачівського державного університету
м. Мукачево, Україна

ДЕЯКІ АСПЕКТИ МУЗИЧНОЇ ФОРМИ ЧАКОНИ Й.С.БАХА- Ф.БУЗОНІ

Транскрипція Ф.Бузони скрипкової Чакони Й.С.Баха досить суттєво відрізняється по формі і образному змісту від оригіналу. Дослідженнями на дану тему займалися Л.Зайцев, О.Майкапар, музикознавці з університету штату Небраска (США).

Чакони Й.С.Баха-Ф.Бузони написана у формі варіацій. Ця форма була традиційною для даного жанру. Бах часто використовував варіаційну форму в своїх творах. Як приклад можемо вказати на Гольдберг варіації, Crucifixus з меси h-moll, середню частину клавесинного концерту d-moll. Поряд з варіаційною формою Бах використовує тричастинну форму, як форму другого порядку.

Чакони починається традиційно: за темою слідує варіація. Деякі музикознавці визначають тему і варіації як 8 тактові, інші вважають структуру теми 4 тактовою. Ми вважаємо, що більшість варіацій 8 тактові, а деякі скорочені до 4 тактів.

Й.С. Бах використовував різні способи розробки цих варіантів. Один з методів що він використовував, було організувати кілька варіантів у групах, які використовують один і той же тип розвитку, емоційні кульмінації та жанрові характеристики. Ці групи, як правило, складаються з двох або трьох варіантів. На певному етапі розвитку цілого вони зосереджені на конкретних інтонаціях, які мають особливе значення для Баха та для виконавця, який повинен донести ці інтонації до аудиторії.

Наприклад, композитор використовує фрігійський тетрахорд в кінці композиції або „мотив радості" у середній частині (Вар., 24-25); він також використовує ті самі або подібні інтонації, теми, жанри та засоби розвитку в різних частинах цілого твору.

Вклад Ф.Бузоні в структурний розвиток Чакони Й.С.Баха проявляється на декількох різних рівнях. Одним із таких внесків було сприяння розвитку тематичного діалогу. Розвиток свого фортепіанного стилю, Ф.Бузоні успадкував з епохи романтизму. Він надає музиці більш індивідуалізований характер, це також впливає на інтерпретацію.

Ще один параметр, який слід серйозно розглянути, - це жанр. Один з найважливіших внесків у транскрипцію чакони Ф.Бузоні - це його увага до жанру. Він чує приховані можливості певних жанрів у музиці Чакони Й.С.Баха і виявляє їх, сильно підкреслює жанри через ритм, текстуру і тембр. Ми можемо почути кілька жанрів, які є постійними в цій музиці. Вони розвиваються разом з варіаціями і модулюються від одного до іншого. Ф.Бузоні виявляє ліричну пісню, або плач, токату, хорал та каденцію.

У Чаконі Й.С.Баха-Ф.Бузоні ми чуємо кілька різних жанрів, якими є плач і лірична пісня (Вар. 3, 34, 24), токату (Вар.13-17, 25,26); гімн-хорал (вступ, Вар. 18, 20, 21, 27-29, 31, 39), каденцію (Вар. 9, 19, 30, 37, 38) та речитатив (Вар. 10, 12, 31, 32). Таким чином, жанр Чакони співіснує з вищезгаданими жанрами протягом усього розвитку, як вертикально, так і горизонтально.

Часто на верхньому рівні прошарку ми чуємо ліричну мелодію (вар. 24), гімн (вар.). 28), або речитатив (вар. 32), тоді як на нижньому рівні Бузоні представив тему хоралу або його варіацію. Поєднуючи два жанри по вертикалі, Ф.Бузоні створює комплекси.

Ідея змішування жанрів не нова для західної музики. Багато музикознавців визначають подібні прийоми змішування різних видів музичного матеріалу в стилі музики бароко і в ХХ-ХХІ столітті. Феруччо Бузоні був одним із перших композиторів ХХ століття, які продовжили барокову традицію гібридизації жанру як засобу розвитку музичного матеріалу та як збагачення художнього образу. Він почав те, що у С.Прокоф'єва, І.Стравінського, Б.Бартока і Лютославського згодом розвинеться далі в синтез жанрів.

У ХІХ столітті вплив різних літературних жанрів на музику став однією з романтичних характеристик стилю. Зокрема, було декілька жанрів, які використовувалися найчастіше: балада, рапсодія, поема та легенда. Для всіх цих жанрів спільними характеристиками були ліричні та епічні персонажі, поєднання множинних елементів та нестійка структура цих рапсодичних форм.

Ф.Бузоні, продовжуючи традиції попереднього століття, включив багато з цих елементів літератури в Чакону, тим самим підкреслюючи її особистісний, інтимний підхід. Така жанрова драматургія впливає на Чакону, відображає свободу та імпровізацію, виразність. Однак переважають різноманітні елементи танцювальної форми, а з структурної точки зору виникають сумісні функції.

Жанрові комплекси вносять власні корективи до традиційної форми чакони являються засобом для її розвитку. Це не просто поєднання танцю з іншими жанрами, але паралельний їх розвиток.

Одночасна наявність декількох жанрів всередині однієї чакони допомагає Ф.Бузоні виявити особливу монологічну виразність музики, а також діалогу типу контрасту. Цікаво зазначити, що елементи діалогу

пронизують монологічний вираз також. Монолог стає більш збудженим та підкресленим. Це виявляє виразність індивідуальної особистості композитора, в даному випадку Ф.Бузоні через Й.С.Баха.

Історичне становище Феруччо Бузоні було схожим на положення Баха. Він також був свідком зникнення однієї епохи та приход нового стилю. Він вирішив з'єднати ідеї минулого з сучасними через поєднання музичних стилів (бароко та сучасні ідіоми). У своїй транскрипції Чакони Ф.Бузоні просував форми та виразні музичні засоби, які були близькі його серцю як сучасного композитора.

Ось чому він підкреслив форми, які за часів Баха лише почали з'являтися. У оригінальній композиції Чакони Й.С.Баха ми чуємо багато елементів структурних рівнів, навіть риторику сонатної форми. Ф.Бузоні використав прямий драматичний розвиток форми сонати через її драматизм.

В Чаконі, крім варіативної наявна тричастинна структури. Вся Чакона нагадує сонатну форму з експозицією, розробкою та репризою.

УДК 372.878

Гусар Дзвіна Олексіївна,
Івано-Франківський Національний академічний
драматичний театр імені Івана Франка
м. Івано-Франківськ, Україна
Опарик Лариса Миколаївна,
ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»
м. Івано-Франківськ, Україна

ІННОВАЦІЙНА МЕТОДИКА ВАСИЛЯ КУФЛЮКА У КОНТЕКСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ТА ЗАРУБІЖНИХ КОНЦЕПЦІЙ РОЗВИТКУ МУЗИЧНОГО СЛУХУ

Транскрипція Ф.Бузоні скрипкової Чакони Й.С.Баха досить суттєво відрізняється по формі і образному змісту від оригіналу. Дослідженнями

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>